

शासन मान्यताप्राप्त व अनुदानित विजाभज
प्राथमिक आश्रमशाळेतील बी.एड शिक्षकांना
प्रशिक्षित समजण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: याचिका ६४३७/०७/प्र.क्र.३६/०८/विजाभज-२
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई-४०००३२
दि. २८ एप्रिल, २०१४

वाचा-

- १) शासन निर्णय शिक्षण रोजगार व युवक सेवा विभाग क्र. पीटीपी-१०७७/१४६९३ (१५०२) सात, दि. १४ नोव्हेंबर, १९७९.
- २) शासन पत्र, शिक्षण व सेवायोजना विभाग क्र. पीआरई-१०८३/६४९१२ (५७०२)/प्राशि-१, दि. २३ सप्टेंबर, १९८३.
- ३) शासन परिपत्रक क्र. पीआरई-२०००/(२५८७)/प्राशि-१, दि. २५ ऑक्टोबर, २०००.
- ४) शासन निर्णय विजाभज, इमाव आणि विमाप्र कल्याण विभाग क्र. विभशा २०००/ प्र.क्र. १३०/ इमाव-२, दि. १० ऑक्टोबर, २०००
- ५) शासन निर्णय सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्र. विभशा २००३/प्र.क्र.१००/ मावक-६, दि. ०८ एप्रिल, २००४
- ६) शासन निर्णय शा.शि. व कि.वि. क्र. पीआरई-२००/(२५८७)/प्राशि-१ दि. १२ नोव्हेंबर, २००१.
- ७) शासन निर्णय शा.शि.वि. क्र. पीआरई-२००६/४९९१/२८०६/प्राशि-१ दि. ११ नोव्हेंबर, २०११

प्रस्तावना -

महाराष्ट्र एम्पॉइज ऑफ प्रायव्हेट स्कूल्स (कंडिशन ऑफ सर्व्हीसेस), रुल्स, १९८१ मधील अनुसूची ब-(एक) मध्ये प्राथमिक शिक्षकांच्या अर्हता नमूद केलेल्या आहेत. त्यानुसार एस.एस.सी. आणि शिक्षण पदविका परीक्षा किंवा दोन वर्षांच्या कालावधीची शिक्षण पदविका उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे. त्यामुळे प्राथमिक शाळेतील शिक्षक पदवीधर बी.एड. असला तरी त्यास अप्रशिक्षित शिक्षक समजण्यात येत होते. तथापि, संदर्भाधीन क्र. १ च्या शासन निर्णयान्वये स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या प्राथमिक शाळांना जोडलेल्या इयत्ता ५ वी ते ७ वी च्या वर्गांना शिक्षक मंजूरीच्या निकषानुसार जेथे ४ किंवा त्यापेक्षा अधिक शिक्षक पदे मान्य होतात तेथे देय पदांपैकी २५% पदे पदवीधर प्रशिक्षित शिक्षकांच्या वेतनश्रेणीमध्ये परिवर्तित करण्याची प्रक्रीया उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.

२. तसेच, संदर्भाधीन पत्र क्र. २ च्या पत्रान्वये दि. २३ सप्टेंबर, १९८३ पर्यंत सेवेत असलेले बी.ए.बी.एड खाजगी प्राथमिक शाळेमध्ये नियुक्त करण्यात आलेले बी.ए.बी.एड शिक्षकांच्या सेवेस संरक्षण देण्यात आलेले आहे.

३. संदर्भाधीन क्र. ३, ४, ५ व ६ च्या आदेशान्वये राज्यतील प्राथमिक शिक्षकांमध्ये दि. ५ मे, २००० पूर्वी नियुक्त करण्यात आलेले सर्व अप्रशिक्षित शिक्षकांना पत्राद्वारे प्रशिक्षणासाठी (डी.एड ही अर्हता प्राप्त करण्यासाठी) पात्र समजण्यात येऊन हे प्रशिक्षण सन २००४-०५ पर्यंत पूर्ण करण्यास परवानगी दिलेली आहे.

४. प्राथमिक आश्रमशाळांना जोडलेल्या इ. ५ वी ते ७ वी या वर्गांना देय होणाऱ्या पदवीधर प्रशिक्षित शिक्षकांच्या पदांसंदर्भात मा. उच्च न्यायालयाने याचिका क्र. ४६३२/१९९९ व दि. ६ मे, २००४ रोजी पारीत केलेला निर्णय व मा. सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुमती याचिका क्र. १५३११-१५३३१/२००५ मध्ये दि. २० फेब्रुवारी, २००७ रोजी दिलेले आदेश व संदर्भाधीन क्र. ७ वरील आदेश विचारात घेऊन विजाभज प्राथमिक आश्रमशाळांना जोडलेल्या इ. ५ वी ते इ. ७ वी या वर्गांना देय होणाऱ्या प्रशिक्षित पदविधर शिक्षकांच्या नियुक्त्या व विजाभज प्राथमिक आश्रमशाळेतील पदविधर बी.एड शिक्षकांना प्रशिक्षित म्हणून समजण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय -

राज्यातील मान्यताप्राप्त अनुदानित विजाभज प्राथमिक आश्रमशाळांमधील इयत्ता ५ वी ते ७ वी या वर्गांना प्रशिक्षित पदविधर बी.एड शिक्षकांची नेमणूक केली असल्यास खालील पध्दतीचा अवलंब करण्यात यावा:-

- अ) विजाभज प्राथमिक आश्रमशाळेतील पदविधर शिक्षकांच्या (२५%) पदावर बी.ए. / बी.एस.सी. व बी.एड अगोदर अर्हता धारण करून (डी.एड ही अर्हता नसणारे) या पदावर शिक्षकांच्या नियुक्त्या केल्या असल्यास अशा शिक्षकांना नियुक्तीच्या दिनांकापासून प्रशिक्षित शिक्षक म्हणून समजण्यात यावे. त्यांना पदविधर प्रशिक्षिताची (बी.एड) वेतनश्रेणी देण्यात यावी.
- ब) विजाभज प्राथमिक आश्रमशाळा या प्रशिक्षित (बी.एड) पदविधर शिक्षकांसाठी अनुज्ञेय असलेल्या २५% पदांव्यतिरीक्त इतर कोणत्याही प्राथमिक शिक्षकांच्या पदावर (डी.एड अर्हता धारण न करणारे) पदविधर व बी.एड शिक्षकांच्याही नियुक्त्या केल्या असल्यास त्यांच्या नियुक्त्यांच्या दिनांकापासून अशा शिक्षकांना प्रशिक्षित शिक्षक समजण्यात यावे. अशा शिक्षकांना त्यांच्या नियुक्तीच्या वेळी देय असलेली डी.एड प्रशिक्षित शिक्षकाची वेतनश्रेणी (आता ५२००-२०२०० + ग्रेड पे २८००) देय राहिल. जर शिक्षण सेवक म्हणून सेवेत असल्यास त्यांना शिक्षण सेवकांचा परिविक्षाधीन कालावधी पूर्ण केल्यानंतरच ही वेतनश्रेणी लागू करण्यात यावी.
- क) विजाभज प्राथमिक आश्रमशाळेतील इयत्ता ५ वी ते ७ वी वर्गांच्या पदविधर शिक्षकांच्या (२५%) पदावर नियुक्त असलेल्या केवळ डी.एड अर्हता धारण करीत असलेल्या व नंतर बी.एड ही अर्हता धारण करण्यास परवानगी दिलेल्या शिक्षकांना या निर्णयामुळे बाधा होत असेल तरी त्यांच्याकडून कोणतीही वसूली करण्यात येऊ नये.
- ड) जे विजाभज प्राथमिक आश्रमशाळेतील पदविधर बी.एड शिक्षक हे अप्रशिक्षित शिक्षक म्हणून सेवानिवृत्त झाले आहेत. अशा शिक्षकांना त्यांनी बी.एड ही अर्हता धारण केलेल्या दिनांकापासून

प्रशिक्षित समजण्यात यावे व देय असल्यास त्यांना प्रशिक्षित शिक्षक म्हणून सेवानिवृत्तीचे लाभ देण्यात यावेत.

२. उपरोक्त अप्रशिक्षित शिक्षकांना प्रशिक्षित शिक्षक म्हणून समजण्याबाबत आदेश निर्गमित झाल्यानंतर यामधील वाढीव वित्तीय भाराचा खर्च हा मुख्यलेखाशीर्ष २२२५ अनुसूचीत जाती अनुसूचीत जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण, २७७ शिक्षण, (०१) निरधिसूचित जमाती व भटक्या जमाती यांचे कल्याण आश्रमशाळा (०१) (०१) स्वयंसेवी संस्थांना आश्रमशाळा व मुलोद्यागोत्तर आश्रमशाळा चालविण्यासाठी सहाय्यक अनुदान (२२२५-०७५३) ३६, सहाय्यक अनुदान (वेतन) या लेखाशीर्षाखाली सन २०१४-१५ या वर्षाकरीता उपलब्ध झालेल्या निधीमधून भागवावा.

३. सदर आदेश हे वित्त विभागाच्या सहमतीने त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र. ३३५/व्यय-१४, दि. ०९.०५.२०१३ अन्वय निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१४०४२८१५१७५९७५२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

कि.पां. वडते
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. सचिव (शालेय शिक्षण विभाग) मंत्रालय, मुंबई
२. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे
३. संचालक, विजाभज इमाव व विमाप्र कल्याण संचालनालय, पुणे
४. शिक्षण संचालक (प्राथमिक शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
५. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद
६. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त समाजकल्याण विभाग
७. सर्व सहाय्यक आयुक्त समाजकल्याण
८. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
९. आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. निवड नस्ती, विजाभज-२,